

nia beduidend mondiger hadden gemaakt, leek minder groot dan gedacht.³⁸

VERANDERING EN CONFLICT

Voor de strategische leerstoel 'Social change and conflict' werd in september 2003 Ruud Koopmans aangetrokken, afkomstig van het Wetenschappelijk centrum für Sozialforschung in Berlijn. Koopmans, die in 1992 was gepromoveerd aan de UvA, had op het onderzoeksterrein van sociale verandering en conflict internationaal naam gemaakt, zonder echter de vaderlandse actualiteit uit het oog te verliezen. In 2002 had Koopmans nogal wat reacties losgemaakt met een artikel waarin hij het Nederlandse multiculturele beleid tot de grond toe afbrak. In Duitsland, waar nauwelijks specifiek beleid werd gevoerd, bleken Turkse immigranten aanmerkelijk beter te zijn geïntegreerd en ge-positioneerd dan in Nederland. Integratie met behoud van de eigen cultuur, beleid dat in de verzuilingstraditie van 'geciviliseerde tolerantie' wortelde, had geleid tot segregatie met hoge werkloosheid en veel schooluitval. 'Het lijkt er zelfs op,' aldus Koopmans, wiens artikel herinneringen opriep aan de kritiek die Vuijsje en Achterhuis ruim twintig jaar eerder op de welzijnssector hadden geuit,³⁹ 'dat we met helemaal geen beleid beter af waren geweest dan met het gevoerde.' Deze conclusie was mede aanleiding tot de vorming van een parlementaire onderzoekscommissie, die tot aanzienlijker positievere bevindingen kwam. Knelpunten waren er zeker, erkende de door vvd'er Stef Blok voorgezeten commissie, maar ontegenzeggelijk hadden veel allochtonen baat gehad bij het integratiebeleid.⁴⁰

269

Aan Koopmans strategische leerstoel 'Social change and conflict' werd een gelijknamig onderzoeksprogramma verbonden. Zelf gaf Koopmans vooral vorm aan het deelprogramma 'Citizenship, immigration and cultural diversity' dat deel uitmaakte van het Europese onderzoeksconsortium MERCI ('Mobilisation on ethnic relations, citizenship and immigration'). Comparatief onderzoek, in Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland en Zwitserland, liet opvallend grote verschillen in immigratie- en integratiebeleid zien, samenhangend met uiteenlopende opvattingen en invullingen van burgerschap. Deze bevindingen weerspraken populaire theorieën die, als gevolgen